

Sorgdrager

boete. Dat betekent tevens dat er een vervangende hechtenis of een vervangende gevangenisstraf aan wordt toegevoegd. Het element van dwang, ofwel de dwangarbeid, zoals de heer Vos in eerste termijn nadrukkelijk naar voren heeft gebracht, speelt geen rol meer, want als iemand geen taakstraf wil, kan hij kiezen voor de celstraf. Wanneer hij niet gemotiveerd is en het geen succes zal worden, kan de vervangende hechtenis automatisch in werking treden. Ik denk dat dit probleem daardoor wordt opgeheven en dat het probleem van de raadsman die ter zitting verschijnt zonder expliciet overleg te hebben gehad met zijn cliënt, wat minder wordt. Daarbij blijft van belang het oordeel van de rechter of de verdachte überhaupt wel geschikt is voor dienstverlening. Dat kan de aard van het delict en de persoon van de verdachte betreffen. Als het om een notoire junk gaat, denk ik dat het niet zo handig is om daartoe over te gaan. Ik neem aan dat de nieuwe wet een groot deel van de problematiek oplost.

De heer Rabbae wil vragen: wanneer komt die nieuwe wet?

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Nee, mijn vraag is of u van mening bent dat de raadsman overleg moet voeren met zijn cliënt in het geval van een vonnis.

Minister **Sorgdrager**: Ik denk dat de raadsman dit punt altijd met zijn cliënt moet bespreken. Ik ga ervan uit dat naarmate de taakstraf steeds gebruikelijker wordt, het een normaal onderdeel van het overleg wordt. Het idee van een taakstraf wordt bijzonder vaak naar voren gebracht. Bijna iedereen heeft een voorkeur voor een taakstraf boven een celstraf. Ik zie hierin dan ook geen problemen.

Voorzitter! Ik kom tot de voorlichting terzake van de rechtspraktijk. Ik denk dat de heer Dittrich wat dit betreft een punt scoort. Ik zal zorgen dat dit gebeurt. Als je de wetstekst toegestuurd krijgt, ontdek je dat het nogal wat zoekwerk kost om te weten wat er precies veranderd is. Ik denk dat het handig is er een soort leeswijzer bij te hebben voor de uitvoering. Mevrouw Kalsbeek vroeg of in de memorie van toelichting of bijvoorbeeld via een los vel inzichtelijk kan worden gemaakt waar het precies om gaat. Ik kan mij haar

wens heel goed voorstellen. Ik neem dit ter harte. Wij zullen proberen aan deze wens tegemoet te komen.

De heer Dittrich haalde de betekening van de vonnissen aan als een punt waarop gelet moet worden. Het gaat niet alleen om de dagvaarding in persoon, maar liefst ook om het vonnis, want dan kan gelijk tot de executie worden overgegaan. Dit hoort bij de efficiënte afwerking van deze procedures.

De heer Dittrich vroeg of veel advocaten zullen verschijnen zonder cliënt. Dat weet ik niet. Er zijn verschillende gevallen waarin verdachten niet verschijnen. Soms vergeet men het, soms is men niet geïnteresseerd en soms verschijnt men bewust niet uit verdragings-tactische overwegingen. Ik denk dat er wat dit betreft niet veel verandert. Wat de advocaten zullen doen, hangt af van de relatie tot hun cliënt en van het soort cliënt. Er zijn heel wat verdachten die graag willen dat hun zaak snel wordt afgehandeld. Wij moeten niet alleen maar kijken naar de procedures waarbij problemen gemaakt worden. In het overgrote deel van de procedures, vooral bij de politierechter, is men dolblij als de zaak achter de rug is en vindt men het prima als een advocaat het werk doet. Het probleem ligt bij de grote zaken met geroutineerde verdachten. Dan kijkt een advocaat wel heel goed uit. Wanneer in die zaken een verdachte niet verschijnt en dat kennelijk bewust doet, terwijl de advocaat er wel is maar zegt niet gemachtigd te zijn – misschien omdat hij het niet aandurft – trekt de rechter daaruit de conclusie dat de zaak gewoon moet worden behandeld en dat de advocaat niet tot de verdediging wordt toegelaten. Dan moet men consequent zijn. Hoe dit uitwerkt in de toekomst, weet ik niet. Misschien maakt het allemaal niet zo vreselijk veel uit.

De heer Dittrich vroeg in dit verband of wij een totale evaluatie krijgen van deze regeling. Daar ben ik niet helemaal voor. Dat geldt wel als het gaat om de volgende fase van het rapport van de commissie-Moons. Als wij de verstekregeling erbij betrekken, komt dit natuurlijk vanzelf aan de orde.

Mevrouw Kalsbeek heeft gevraagd wanneer alles in werking treedt. Er zijn een paar wetten die nogal wat met elkaar te maken hebben: die over het geding voor de politierechter, over de oproeping bij de

kantonrechter en het onderhavige wetsvoorstel. Omstreeks 1 januari 1998 kunnen wij dat clustertje gelijktijdig in werking laten treden.

Ik sluit mij nog van harte aan bij het slot van het betoog van mevrouw Kalsbeek over de spanning tussen efficiency en de rechten van de verdachte.

□

De heer **Schutte** (GPV): Voorzitter! Na het antwoord van de minister in tweede termijn over de taakstraffen is er onvoldoende reden voor handhaving van mijn amendement op stuk nr. 9. Dat trek ik bij dezen dus in.

De **voorzitter**: Aangezien het amendement-Schutte (stuk nr. 9) is ingetrokken, maakt het geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Uitvoering van het op 1 maart 1991 te Montreal tot stand gekomen Verdrag inzake het merken van kneedspringstoffen ten behoeve van de opsporing ervan (24675);**
- **het voorstel van (rijks)wet Goedkeuring van het op 1 maart 1991 te Montreal tot stand gekomen Verdrag inzake het merken van kneedspringstoffen ten behoeve van de opsporing ervan (24676, R1570).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter! Het Verdrag van Montreal kan een belangrijke bijdrage leveren aan de strijd tegen terroristische aanslagen, in het bijzonder als die gericht zijn op vernietiging van burgerluchtvaartuigen. Dat verdrag is voor ons land zeker belangrijk, omdat Nederland een belangrijk doorvoerland is. Wanneer 35 staten, waarvan ten minste vijf producerende staten,

Bremmer

het verdrag geratificeerd hebben, zal het in werking treden.

Semtex werd in 1988 nog gebruikt bij een aanslag op het PanAm-toestel dat explodeerde boven het Schotse Lockerby. Daarbij kwamen ongeveer 270 mensen om het leven. Een hoeveelheid van 200 gram semtex, een kneedbare, reukloze springstof, is voldoende om een vliegtuig te doen exploderen. Mijn fractie vindt dat dit verdrag deze Kamer niet onopgemerkt mag passeren. Daarvoor is deze materie uiteindelijk te belangrijk.

Is het mogelijk, zo werd een Amerikaanse antiterreurdeskundige gevraagd, de Olympische Spelen absoluut veilig te maken? Zeker, dat kan, zo was het antwoord, maar dan worden het spelen zonder atleten en zonder publiek. Zover zal het bij dit onderwerp niet gaan, maar toch moet men zich tot het uiterste inspannen om risico's in dat kader zoveel mogelijk te minimaliseren.

De CDA-fractie meent dat het lang (meer dan vijf jaar) heeft geduurd voordat een voorstel van rijkswet tot goedkeuring van het Verdrag van Montreal aan de Tweede Kamer kon worden voorgelegd. Toch is dat opmerkelijk, gezien de enorme snelheid waarmee dit verdrag is vervaardigd. Ik citeer Aviation Week van 25 maart 1991: the amount of political push behind this treaty is enormous; the current treaty was prepared in a record time for an international agreement. Je vraagt je af: doofde met het verstrijken van de aandacht voor de Lockerbyramp wellicht een beetje het heilige vuur van de verdragsdoelstelling?

Wij danken de regering voor de beantwoording van een aantal vragen. Toch hebben wij nog een enkele vragen. Zo ontvangen wij graag een nadere toelichting op de navraag van Nederland bij bondgenoten om tot het verdrag toe te treden, waarover in de stukken staat: daarop werd slechts weinig respons van de bondgenoten ontvangen. Is er kennelijk geen sprake geweest van enige vorm van gecoördineerde actie in NAVO- of EU-verband? Is er inmiddels uitzicht op een termijn waarbinnen het overleg in de NAVO afgerond is? Hoe staat het hierbij in het bijzonder met de posities van het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en de Verenigde Staten? Is er ten opzichte van deze landen sprake van heldere en werkbare afspraken, alvorens Nederland tot ratificatie kan

overgaan? Hoe hard zijn die afspraken of toezeggingen over de toetreding dan?

Een meer principiële vraag, ook vanuit constitutioneel oogpunt en uit een oogpunt van "treaty making capacity", is welke betekenis moet worden toegekend aan de overweging van een Nederlandse minister, dat ons land zich kennelijk pas bindt aan een verdrag indien andere staten zich hiertegen klaarblijkelijk niet in overwegende mate verzetten. Dat is dus meer een principieel-juridische vraag.

Niet geheel duidelijk is welke praktische implicaties de ratificatie in eigen land heeft. Te denken valt aan eventuele financiële implicaties. Ik denk ook aan de installatie van eventuele nieuwe detectieapparatuur. Het gaat hier toch om een explosieve materie. Ik denk aan Rotterdam, ik denk aan Schiphol en ik denk aan andere vliegvelden. Hoe krijgt een en ander gestalte en wat is daarbij de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid?

Meerdere instanties en inspecties zijn bij het toezicht betrokken, zo blijkt uit de uitvoerige beantwoording. Welke instantie heeft hier een eindverantwoordelijkheid en heeft hier een coördinerende taak? Als er iets misloopt in dezen, zijn de gevolgen vermoedelijk ramptalig en catastrofaal. Dan ligt er een loodzware verantwoordelijkheidsvraag op tafel. In dit geval zullen toezicht, inspectie en totale verantwoordelijkheid goed geregeld moeten zijn.

Denkt de regering dat met dit verdrag op een effectieve wijze de problematiek van de detectie wordt aangepakt? Ik wijs in dit verband op de nogal onduidelijke formulering in de toelichting op artikel 1, lid 5, over "necessary and effective measures". Wie bepaalt wat noodzakelijke en effectieve maatregelen zijn en aan de hand van welke criteria? Zijn dat kennelijk de betrokken staten zelf, overeenkomstig hun eigen nationale wetgeving?

Terrorisme en terrorismebestrijding is een belangrijke materie. Internet komt steeds meer ter sprake. Daarover is al eens een discussie geweest in deze Kamer. Ik beveel dit blijvend in de aandacht aan bij de regering. Wat is de stand van zaken in het overleg over het antiterrorismeverdrag in VN-verband? Ik meen dat men daarmee bezig is.

□

De heer **Vos** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ook ik zou graag enige opmerkingen plaatsen over dit voorliggende verdrag en de wetstekst die strekt tot goedkeuring en invoering van het verdrag.

De minister geeft aan hoe het toezicht op de naleving in de praktijk is geregeld. Voor het vervaardigen, opslaan, gebruiken en overbrengen van explosieven is een erkenning vereist. Nu zal het zo zijn dat lang niet heel Europa zich zal aansluiten bij het onderhavige verdrag. De vraag rijst dan hoe een verscherpte controle kan plaatsvinden op voorraden die wellicht afkomstig zijn uit landen waar de merkverplichting niet bestaat en die daarmee dus illegaal gehouden worden. De VVD zag gaarne dat naast de controle van een springstof op de merking, zoals de wet voorschrijft, ook scherpe controle plaatsvindt op voorraden en springstoffen die uit landen komen waar die merkverplichting niet bestaat.

Gedurende vijftien jaar mogen oude voorraden ongemerkte springstoffen door politie en krijgsmacht gebruikt worden. Het ligt in de lijn dat die voorraden extra zorgvuldig zullen worden bewaakt ter voorkoming van diefstal. Worden daartoe extra maatregelen getroffen?

Onduidelijk is wanneer de NAVO-bondgenoten zullen ratificeren. Heeft de minister inmiddels inzicht in de redenen waarom de genoemde landen nog niet tot ratificatie zijn overgegaan? Vormen die redenen ook een beletsel om tot duidelijke afspraken te komen? In de toelichting op de wetstekst is aangegeven dat Nederland als belangrijk doorvoerland geldt voor de NAVO. Dat zou na ratificatie en invoering van de wet wellicht problemen kunnen geven als toch nog niet-gemerkte explosieven door Nederland vervoerd worden. Is er niet over gedacht om in eerste instantie afspraken te maken met de bondgenoten die wellicht niet ratificeren, voordat wij zelf besluiten die beslissing wel te nemen? En als wij dan toch zouden besluiten om te ratificeren en de wet aan te nemen, hoe ligt het dan in de lijn om heldere afspraken te maken met die bondgenoten die niet van plan zijn verder te gaan dan alleen maar ondertekening van het verdrag?

Vos

Een laatste punt betreft de detectiemiddelen. Nu heb ik begrepen uit de toelichting dat Nederland gebruik zal maken van DMNB, dat geen kankerverwekkende werking heeft. Andere landen blijven vrij te kiezen welke merkstof zij zullen gaan gebruiken. Al die merkstoffen zijn echter zeer kankerverwekkend. Bestaat er in het overleg over de onderhavige problematiek aandacht voor deze zaak en lopen functionarissen in Nederland die de merking in controle zullen nemen, enig risico als zij springstoffen zullen controleren die gemerkt zijn met een detectiemiddel dat niet de stof DMNB is die wij in Nederland voorschrijven, maar een risicovolle stof die in het buitenland gebruikt wordt?

□

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! Eerst eens even de stand van zaken. De heer Bremmer vroeg daarnaar en de heer Vos in feite ook. Als het gaat over de NAVO, kan ik u zeggen dat sinds het uitbrengen van de nota's naar aanleiding van het verslag bekend is geworden dat de NAVO-bondgenoten Griekenland en Canada inmiddels het verdrag hebben geratificeerd. Daarmee hebben vijf van de zestien NAVO-landen geratificeerd. Daarnaast is van nog tien andere landen bekend geworden dat zij het verdrag hebben geratificeerd of zijn toegetreden. In totaal zijn er nu 26 landen, waaronder in elk geval acht producerende landen, overgegaan tot ratificatie van het verdrag of tot toetreding tot het verdrag. Zoals u weet, kan het verdrag in werking treden na ratificatie of toetreding door 35 landen, waaronder ten minste vijf producerende landen.

In Unieverband of in NAVO-verband – dit in antwoord op een vraag van de heer Bremmer – is geen sprake geweest van gecoördineerde actie inzake de toetreding tot het verdrag. Breed NAVO-overleg heeft geen uitkomst geboden en nu zou bekeken kunnen worden of hierover in NAVO-verband, maar dan wel bilateraal, met de Bondsrepubliek en de Verenigde Staten eventueel overlegd kan worden. Het Verenigd Koninkrijk heeft al wel te kennen gegeven na afronding van de voorbereiding van interne regelgeving tot het verdrag te gaan

toetreden. Dat gaat waarschijnlijk halverwege dit jaar gebeuren.

De vraag van de heer Vos, of wij nu eerst met de bondgenoten overleg moeten plegen voordat wij gaan ratificeren, doet mij een beetje denken aan het kip-en-eiprobleem. Kijk, als Nederland vindt dat wij moeten ratificeren, dan moeten wij dat gewoon doen en aan andere NAVO-partners, waarvan wij vinden dat zij het ook moeten doen, laten zien dat wij het in elk geval doen en stimuleren dat anderen het ook doen. Dat doen wij dus ook.

In dat verband wijs ik op het volgende. De hele controle en wat dies meer zij, is natuurlijk afgestemd op datgene wat in het verdrag is geregeld. Als bijvoorbeeld de heer Vos vraagt hoe de controle kan plaatsvinden op springstoffen of op voorraden van landen buiten dit verdrag, dan is mijn antwoord: niet anders dan nu. Het heeft natuurlijk een beperking, in die zin dat het voor de landen die aangesloten zijn bij het verdrag, de controle makkelijker maakt, maar daarbuiten blijft het gewoon zoals het nu is. Dat probleem zit er wel in.

De heer Bremmer vraagt wat de praktische implicaties zijn van de ratificatie, bijvoorbeeld als het gaat over het installeren van nieuwe detectieapparatuur. Ik kan hem zeggen dat er op korte termijn geen investeringen in nieuwe apparatuur nodig zijn, want met de huidige apparatuur, die wij nu hebben op bijvoorbeeld Schiphol en in Rotterdam, is het al mogelijk om explosieven op te sporen. Wanneer je een detectiemiddel aan de kneedspringstof toevoegt, dan vergemakkelijkt dat in feite het proces van het opsporen daarvan. Ik denk dat in die zin het verdrag – daarom vind ik het ook zo belangrijk – een stap vooruit is in het kader van de beveiliging van het internationale luchtverkeer.

De heer Bremmer stelde ook een vraag naar de coördinatie van het toezicht. Daar zijn inderdaad nogal wat verschillende instanties bij betrokken. Aan de ene kant zijn daar de politie en de marechaussee bij betrokken; aan de andere kant is er een heel ander soort van toezicht, te weten de inspectie voor de milieuhygiëne; voorts zijn erbij betrokken de douane, de Rijksverkeersinspectie en het Staatstoezicht op de mijnen. Als wij spreken over het toezicht op de naleving van de wet, kunnen wij dat

in verschillende clusters verdelen. Waar nodig moet er natuurlijk coördinatie zijn. De verantwoordelijkheden zijn dan ook meteen duidelijk. Wij moeten echter niet alles met alles willen verbinden. Waar afstemming nodig is tussen de verschillende toezichthouders, moeten met de betrokken ministeries afspraken worden gemaakt.

De heer **Bremmer** (CDA): Een ongeluk komt zelden alleen. Dan zie je een keten van dingen die misgaan. Dat was de achtergrond van mijn vraag.

Minister **Sorgdrager**: Daarmee ben ik het volledig eens. Dat zie je inderdaad steeds gebeuren. Als er iets misgaat, is het nooit één ding. Dan heeft een reeks dingen niet geklopt. Wij zijn daarop ook nu al zeer gespitst. Het wordt met dit verdrag wat gemakkelijker. Er is ook een ander soort van toezicht noodzakelijk.

Juist als het gaat om ongelukken, zijn wij ons er zeer wel van bewust dat wij ervoor moeten zorgen dat alle schakels goed op elkaar aansluiten. Het toezicht moet ook wat breder zijn.

Het is inderdaad aan de betrokken staten zelf om te bepalen wat aan veiligheidsmaatregelen nodig is. Dat wordt niet in het verdrag geregeld. Dat moet uiteindelijk in de uitvoeringswetgeving terecht komen.

Wanneer de heer Vos spreekt over het gebruik van ongemerkte springstof gedurende een bepaalde periode en vervolgens vraagt of daarvoor extra toezicht nodig is, kom ik terug op wat ik eerst zei. Ook nu is er ongemerkte springstof in de handel. Het toezicht is heel strak. Het is buitengewoon gevaarlijk spul. Wij letten er heel erg op. Dit verdrag vergemakkelijkt dat toezicht nog. De heer Vos roept ons op om hetgeen buiten het verdrag valt, niet te laten versloffen. Ik wijs hem erop dat wij er juist heel erg op gespitst zijn om hier zo goed mogelijk toezicht te houden. Overigens produceert Nederland op dit moment geen springstof. Het toezicht daarop is op dit moment nog een theoretische kwestie.

De heer Bremmer vroeg naar het antiterrorismeverdrag in VN-verband. Er wordt op dit moment onderhandeld door een ad-hocgroep van de juridische commissie van de Verenigde Naties over de totstandko-

Sorgdrager

ming van een verdrag ter bestrijding van het bomterrorisme. Het voorstel dat ter tafel ligt, komt oorspronkelijk van de G-7 plus Rusland. Het doel van dat verdrag is overigens van een andere strekking dat het kneedspringstoffenverdrag. Dat strekt ertoe het plaatsen van bommen – dat is heel ruim – algemeen als misdrijf strafbaar te stellen, uitlevering te regelen, vervolging te regelen plus informatie-uitwisseling tussen lidstaten over terroristen die zich aan dat misdrijf hebben schuldig gemaakt. Stand van zaken: het overleg wordt in augustus van dit jaar voortgezet. De bedoeling is in september de tekst aan de Algemene Vergadering van de VN voor te leggen.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van, onder meer, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met invoering van gezamenlijk gezag voor een ouder en zijn partner en van gezamenlijke voogdij (23714).**

(Zie vergadering van 12 maart 1997.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Staatssecretaris **Schmitz**: Mijnheer de voorzitter! Ik dank de leden van de Kamer voor hun inbreng in eerste termijn, waarin toch wel enkele punten zitten die onderwerp van discussie zijn. Ik zal eerst enkele algemene opmerkingen maken. Vervolgens zal ik themagewijs op onderdelen ingaan: eerst op het gezamenlijk gezag na echtscheiding en dus op het verband met de echtscheidingsbemiddeling, vervolgens op het gezamenlijk gezag voor een ouder en de partner – waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen het geval waarin er

geen andere ouder is en het geval waarin er wel een andere ouder is – en tot slot op de onderhoudsplicht na beëindiging van het gezamenlijk gezag. Bovendien zal ik nog enkele losse punten bespreken.

Voorzitter! Dit wetsvoorstel kan voor mensen van buitengewoon groot belang zijn. Er zijn veel belangen mee gemoeid. Het kunnen allerlei belangen zijn. Het is voor de wetgever nu juist de kunst om al die belangen in evenwicht met elkaar te brengen. Voor eenieder staat natuurlijk het belang van het kind voorop. Daarnaast zijn er de belangen van ouders, van partners, van moeders, van vaders. Uit allerlei correspondentie over dit wetsvoorstel blijkt dat de belangen soms tegengesteld kunnen zijn. Daarom zijn wij genoodzaakt om alles in een zo goed mogelijk evenwicht met elkaar te brengen.

De rode draad in de inbreng van alle woordvoerders is nadrukkelijk de bescherming van de belangen van de kinderen, in welke situatie dan ook. De belangen van de kinderen staan voor iedereen centraal, ook voor het kabinet. Het gaat dan niet alleen om het gezamenlijk gezag na scheiding, het gaat ook om het gezamenlijk gezag van een ouder en een partner of van twee voogden. Het belang van de kinderen zal ook in mijn reactie steeds terugkomen. Hoe beschrijf je dat belang van het kind? Ik wil het kenschetsen als het belang van kinderen bij veiligheid, stabiliteit, geborgenheid, hechtingsmogelijkheden. Het gaat er daarbij primair om dat de eigen ouders voor het kind zorgen. De meeste ouders doen dat ook goed. Daarover mag geen twijfel bestaan. Maar het is mogelijk dat er geen twee ouders zijn, dat de ouders samen niet goed functioneren of dat er een breuk tussen beide ouders is. Er kan daarbij ook feitelijk een andere persoon naast de ouder functioneren. Dat noemen wij dan sociaal ouderschap. In dat geval kan de opvoedingsverantwoordelijkheid van deze persoon in het belang van het kind zijn. Die verantwoordelijkheid moet dan juridische erkenning kunnen krijgen. En over de voorwaarden waaronder praten wij vandaag met elkaar.

Voorzitter! In de regeling die nu voorligt, heeft het kabinet vastgehouden aan de bestaande uitgangspunten in het afstammingsrecht. Wij zullen in een later stadium nader

ingaan op het afstammingsrecht. Maar het kabinet heeft daar ook in deze regeling nadrukkelijk aan vastgehouden. Evenals de heer Schutte acht ik dat ook juist. Ik denk alleen dat onze wegen uiteenlopen als het gaat over de reikwijdte van de invulling van het feitelijk ouderschap, in het bijzonder van twee personen van hetzelfde geslacht. De heer Schutte zei in zijn bijdrage, een goede argumentatie te missen waarom het in het belang van het kind kan zijn om andere situaties dan natuurlijk ouderschap voor de verkrijging van het gezag gelijk te stellen met het natuurlijk ouderschap. De heer Schutte stelde verder een vraag met betrekking tot het uitgangspunt om aansluiting te zoeken bij het afstammingsrecht. Over dat laatste wil ik eerst iets zeggen.

Het is misschien goed te wijzen op de verschillen in de regeling tussen enerzijds het gezamenlijk gezag en anderzijds het ouderschap dat voortvloeit uit afstamming. Wellicht wordt daarmee duidelijk dat het afstammingsouderschap een eigen plaats heeft naast de feitelijke opvoedingsverantwoordelijkheid die in dit voorstel juridische erkenning krijgt. Ouderschap impliceert het bestaan van een familierechtelijke betrekking. Een ouder kan van zijn ouderschap, dus van die familierechtelijke betrekking, in principe geen afstand doen, tenzij sprake is van adoptie. In dat geval treedt een ander ouderschap voor het eerste in de plaats. Een ouder kan wel van het gezag ontheven worden, maar een feit is dat hij ouder blijft.

Dat ligt anders bij het gezamenlijk gezag. Dat kan namelijk eindigen, zowel op verzoek van de ouder als op verzoek van de partner. Voorts levert dat gezamenlijk gezag geen betrekking op met de familie van de partner van de ouder. Gaat het om het afstammingsouderschap, dan ontstaat ook een betrekking met de familie van de ouder. Dat is niet het geval bij het feitelijk ouderschap.

Die verschillen maken mijns inziens duidelijk dat de naar voren gebrachte uitgangspunten van enerzijds afstamming en anderzijds feitelijke opvoedingsverantwoordelijkheid heel relevant zijn. De regeling voor het gezamenlijk gezag beoogt feitelijke opvoedingsverantwoordelijkheid in het belang van het kind ook juridisch inhoud te geven. De heeft Schutte